

Jaarverslag 2021

Kennisnetwerk CVA Nederland

Samenwerken aan persoonsgerichte CVA/NAH zorg in regionale netwerken

Met dit jaarverslag geeft het Kennisnetwerk CVA Nederland een overzicht van de activiteiten die zij aan zorgverleners in 2021 heeft geboden ter ondersteuning bij het bieden van de juiste zorg aan mensen met een CVA/NAH. Ook geeft dit verslag een inkijk in de plannen voor 2022 en daarna.

Zorgstandaard Hersenletsel

In 2020 is voortgegaan op de weg van het beschrijven van de juiste zorg voor mensen met hersenletsel, waarin expliciet gekozen is voor CVA/TIA en THL. Het Kennisnetwerk CVA Nederland heeft drie thema's voorbereid ten behoeve van de landelijke implementatie van de nieuwe zorgstandaard. Deze thema's zijn zo veel mogelijk samen met andere partners opgepakt om krachten te bundelen en te voorkomen dat dat bestaande, beproefde tools en hulpmiddelen zonder goede reden worden vervangen door nieuwe tools of hulpmiddelen.

Zorgstandaard Hersenletsel

De Zorgstandaard CVA /TIA wordt samen met de zorgstandaard THL herzien en krijgt na oplevering de naam: Zorgstandaard Hersenletsel.

Thema's die het Kennisnetwerk CVA Nederland hierbij heeft opgepakt ten behoeve van de implementatie van de Zorgstandaard Hersenletsel, zijn:

- Visiedocument Casemanagement en implementatietools;
- Kwaliteit van professionals in beeld via Wegwijzer-hersenletsel.nl ;

Knowledge Broker Network

Het netwerk van zorgvernieuwers, ofwel 'Knowledge Brokers', dat implementatieprojecten organiseert in zowel ziekenhuizen, geriatrische revalidatiezorg (GRZ), medisch specialistische revalidatie (MSR) en de 1e lijn heeft in 2021 wederom een jaarcyclus doorlopen. In de jaarcyclus van 2021 is het onderwerp Zelfmanagement uitgediept met behulp van een digitale workshop door Dr.Ton Satink, ergotherapeut en docent aan de HAN.

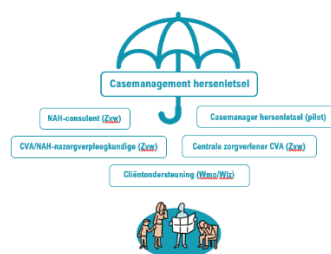
Vaardigheden op het gebied van projectmatig werken zijn versterkt door alle nieuwe Knowledge Brokers een digitale scholing in projectmatig werken aan te bieden. Alle projectplannen werden voorzien van feedback door twee Knowledge Broker-teams. Ondanks het ingewikkelde jaar waarin zorgverleners regelmatig hun taken als zorgvernieuwer moesten neerleggen vanwege de pandemie, zijn belangrijke lessen geleerd en projecten succesvol geïmplementeerd. Aan de volgende onderwerpen is in 2021 projectmatig inhoud gegeven:

De mantelzorger aan zet
Revaliderend werken
Elke beweging telt
Revalidatie van visuo spatieel neglect
De rol van de verpleging in het oefenportaal
Langer actief Thuis door Volkaert
Verlengde ochtendtherapie

Careyn – GRZ
Jeroen Bosch Ziekenhuis
Tolbrug – RC
De Hoogstraat- RC
Maartenskliniek – RC
Volkaert – GRZ
Reade - RC

Knowledge Broker Network 2021

Het Knowledge Broker leernetwerk is een netwerk van 95 zorgprofessionals dat relevante onderdelen van de diverse richtlijnen implementeert binnen hun eigen instelling. De deelnemende verpleegkundigen en paramedici doorlopen een jaarcyclus van scholing, regionale netwerkbijeenkomsten en ontvangen feedback om binnen een jaar te komen tot een geslaagde implementatie van hun projectplannen.

Implementatie Visiedocument Casemanagement

In mei 2021 zijn 15 regio's gestart met de implementatie van het Visiedocument Casemanagement. Onder casemanagement hersenletsel wordt verstaan: passende nazorg, zorgcoördinatie en cliëntondersteuning voor mensen met hersenletsel en hun naasten. Om de samenhang tussen deze verschillende vormen van ondersteuning te versterken, wordt het overkoepelend begrip 'casemanagement hersenletsel' gebruikt. Voor de persoon met hersenletsel en diens naaste maakt het niet uit wie het doet of wat de financieringsvorm is; zij hebben behoefte aan een persoon die hen bijstaat in een moeilijke periode waarin ze hun weg moeten vinden in het leven met de gevolgen van hersenletsel. Het begrip 'casemanagement' verwijst naar de functie die vervuld moet worden voor de getroffensten, dus het 'wat', maar niet over wie dit zou moeten doen. In verschillende fasen en/of situaties kunnen verschillende professionals mensen met hersenletsel en hun naasten ondersteunen in hun proces van herstellen en leren leven met hersenletsel én het krijgen van de zorg en ondersteuning krijgen waaraan zij behoefte hebben. De projectperiode voor implementatie van het Visiedocument Casemanagement loopt door tot in 2022. Met de implementatie beoogt het Kennisnetwerk CVA Nederland, samen met de partners op te trekken om inzicht, overzicht en doorontwikkeling van de mogelijkheden van zorg na opname zo optimaal mogelijk te organiseren. Lees hier meer over [Casemanagement](#).

Start project Handreiking Eerstelijns Herstelzorg

Eind 2021 is het onderzoek Handreiking Eerstelijns Herstelzorg van start gegaan. Het doel van dit project is het ontwikkelen van een multidisciplinaire handreiking om de juiste zorg op de juiste plek te kunnen bieden aan personen met hersenletsel in de eerste lijn. De beroepsverenigingen Ergotherapie Nederland, Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF), Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie (NVLF), Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen (VRA) en Kennisnetwerk CVA Nederland (KNCN) hebben samen een subsidie ontvangen van de Hersenstichting om zorgverleners te ondersteunen bij het aanpakken van deze problemen. Aanvullende informatie over het project vindt u [hier](#).

De volgende bijeenkomsten zijn georganiseerd in 2021:

- ❖ Scholing Projectmatig werken
- ❖ Regionale netwerkbijeenkomsten Knowledge broker netwerk in voor- en najaar
- ❖ Webinar Oog voor visuele Stoornissen
- ❖ Scholing Design Thinking implementatie casemanagement
- ❖ Webinar 'CVA, catastrofe van minuut to minuut'
- ❖ Digitale spreekuren

Leernetwerk Regionale Ketencoördinatoren

Het Leernetwerk Regionale Ketencoördinatoren heeft wederom in 2021 tweemaal de gelegenheid gehad om kennis te delen. Via de website van het [Kennisnetwerk CVA Nederland](#) worden regionale ketencoördinatoren gestimuleerd om kennis te delen via de kennisbank en het forum. Nieuwe ketencoördinatoren worden door middel van een welkomstmail op de hoogte gebracht van de mogelijkheden die het Kennisnetwerk CVA Nederland biedt aan ondersteuning in de regionale samenhang, evaluatie en verbetercycli.

Symposium 'Zorg voor mensen met een CVA/NAH blijft maatwerk'

Op vrijdag 3 december vond het landelijke symposium 'Zorg voor mensen met een CVA/NAH blijft maatwerk' plaats. Het symposium had 335 deelnemers. De keynote sprekers, posterindieners en webinarsprekers waren zoveel mogelijk in de Jaarbeurs te Utrecht aanwezig. De deelnemers volgden online het symposium. De volgende vijf keynote sprekers hebben de volgende onderwerpen besproken:

- Dr. Kamran Ikram, Recidief Beroerte, een falend brein?
- Prof. Dr. Joke Spikman, Het korte lontje na hersenletsel: ontremming of communicatie?
- Rutger Slump, Wie heeft de regie?
- Prof. Dr. Maria van den Muijsenbergh, Verschil moet er zijn!
- Drs. Jeroen Haver, Zelfredzaamheid = loslaten

Daarnaast zijn vijf webinars aangeboden. Het symposium bood de gelegenheid om de webinars ruim 8 weken beschikbaar te hebben voor de deelnemers. Hiervan is ruim voldoende gebruik gemaakt.

De sprekers en onderwerpen van de webinars op het symposium waren:

- Zorg bij ADL, een open deur? Wat hebben we geleerd van het ontwikkeltraject van de verpleegkundige richtlijn zorg bij ADL;
- Aandacht voor visuospatieel neglect! Het belang van goede diagnostiek en behandeling in Medisch Specialistische Revalidatie (MSR) en Geriatrische Revalidatie Zorg (GRZ);
- Coaching naar een gezonde leefstijl bij mensen met NAH Hoe zorg je als zorgverlener dat je de coaching afstemt op de mogelijkheden en behoeften van de cliënt?;
- Aan het werk met NAH.
- Maximale inspanningstesten bij CVA-patiënten: zinvol!?

Het symposium bood daarnaast ruimte aan 20 posters waarvan van te voren door de jury was bepaald welke 9 indieners via een vlog een presentatie hebben gehouden. De **George Beusmans Wetenschapsprijs 2021** ging naar 'Zelfmanagementondersteuning door ervaringsdeskundigen na revalidatie met hersenletsel, een procesevaluatie' door Milou Dupuits, Simone Sep, Jeanine Verbunt, Hans Bosma, en Jacques van Eijk.

De **George Beusmans Innovatieprijs 2021** is uitgereikt aan 'Casemanagement' door Judith Zadoks, Frank Willem Hoogervorst en Isabella van Dijk.

De **Publieksprijs 2021** is gewonnen door 'Elke beweging telt' door het knowledge broker team van het Jeroen Bosch Ziekenhuis.

Kennisnetwerk CVA Nederland 2022

In 2022 worden de kernactiviteiten van het Kennisnetwerk CVA Nederland gecontinueerd. Daarnaast legt het Kennisnetwerk zich toe op de implementatie van de Zorgstandaard Hersenletsel die, volgens verwachting, in het voorjaar gereed zal zijn. De voorbereidingen van de implementatie, zijn te zien in de structuur van de kennisbank te vinden op de [website](#). De regionale samenwerkingsverbanden worden van harte uitgenodigd om deel te nemen aan de activiteiten die ontplooid zullen worden om de regionale implementatie goed vorm te geven.

Daarnaast wordt in 2022 het project 'Handreiking Eerstelijns Herstelzorg Hersenletsel' samen met de consortiumpartners Ergotherapie Nederland, KNGF, NVLF en VRA gecontinueerd.

Eind 2021 hebben opnames plaats gevonden van 5 podcasts bedoeld voor verpleegkundigen en paramedici. Deze worden begin 2022 gelanceerd. Ook wordt uitvoering gegeven aan de ontwikkeling van podcasts voor huisartsen.

Daarnaast geeft het Kennisnetwerk uitvoering van het project Leg de Link Kennismakingsgesprekken tussen huisartsen en de regionale netwerken. De podcasts, de Handreiking Eerstelijns Herstelzorg en Leg de link worden financieel ondersteund door de Hersenstichting.

Symposium Commissie

De symposium commissie stelt het programma van het jaarlijkse symposium vast.

Deelnemers aan de symposium commissie zijn:

Mw. A. Baars, verpleegkundige , V&VN (vanaf 1 september);

Mw. drs. M. Bergsma, organisatorisch manager Kennisnetwerk CVA Nederland;

Mw. T. Beterams, CVA nazorgconsulent, Vivium Zorggroep;

Mw. E. Brinkhof, fysiotherapeut, Revalidatiecentrum De Hoogstraat, docent neurorevalidatie;

Mw. drs. J. Jaski, specialist ouderengeneeskunde, Beweging 3.0, Woonzorgcentrum De Pol;
Dhr. P. van Keeken, verpleegkundige, coördinator/docent HAN Master Neurorevalidatie & Innovatie;

Mw. A. Kuperus, geriatrie fysiotherapeut, De Zorggroep Limburg;

Mw. Y. Dockx, ergotherapeut, Revant medisch specialistische revalidatie, docent neurorevalidatie;

Mw. prof. dr. J.M.A. Visser-Meily, revalidatiearts, Revalidatiegeneeskunde UMCU (voorzitter)

Dhr. Dr. B. Vrijhoef, voorzitter Kennisnetwerk CVA Nederland.

Werkgroep Sturing en Borging

De werkgroep Sturing en Borging beslaat diverse onderwerpen die het sturen van een regionale CVA/NAH keten nodig heeft. Hieronder vallen: de functie van ketencoördinator, het vormgeven van een PDCA-cyclus alsook het vormgeven van inhoudsgerichte onderwerpen.

Deelnemers aan deze werkgroep zijn:

Mw. Drs. M. Bergsma, organisatorisch manager Kennisnetwerk CVA Nederland;

Mw. drs. S. Bollars, NAH ketencoördinator Oss-Uden-Meierij;

Mw. Dr. B. Buijck, ketencoördinator Rotterdam Stroke Services;

Mw. E. van Meer-Roelen, ketencoördinator regio's Roosendaal-Moerdijk en Bergen op Zoom-Tholen;

Dhr. M. Moonen, verpleegkundig specialist stroke OLVG Amsterdam,

Dhr. M. Pietersma, verpleegkundig consulent ketenzorg CVA en NAH, ketencoördinator CVA-Zorgketen Leeuwarden;

Mw. P. Slingerland, ergotherapeut, ketencoördinator CVA Keten Eemland.

Bestuur Kennisnetwerk CVA Nederland

In 2021 bestond het bestuur uit de volgende leden:

Mw. Drs. A. Donselaar, specialist ouderengeneeskunde/ kaderarts GRZ;

Mw. Drs. L. van der Dussen, revalidatiearts en Voorzitter van de Raad van Bestuur Revant;

Mw. S. van Erp, ergotherapeut/ praktijkhouder Ergotherapie JIPA;

Dhr. Dr. V. Kwa, neuroloog OLVG;

Dhr. Mr. M. Lindhout, vertegenwoordiger Hersenletsel.nl;

Dhr. Dr. B. Vrijhoef, bestuursvoorzitter en penningmeester.

Er bestaan twee vacatures: een vacature voor een bestuurslid huisarts/ directeur zorggroep, een vacature voor een bestuurslid verpleegkundige.

Financiële verantwoording

De inkomsten van de Stichting Kennisnetwerk CVA Nederland bestaan grotendeels uit de deelnemersgelden van regionale samenwerkingsverbanden en van instellingen die hun zorgvernieuwers aanmelden voor het Knowledge Broker netwerk. Daarnaast worden de inkomsten aangevuld met projectsubsidies en worden leerbijeenkomsten betaald aangeboden

aan deelnemers. De uitgaven van het Kennisnetwerk CVA Nederland gaan grotendeels gepaard met de hier beschreven kernactiviteiten, de salarissen van haar bureaumedewerkers en onkostenvergoedingen van de leden van het bestuur en van de werkgroepen.

Medewerkers bureau

Het Kennisnetwerk CVA Nederland wordt in de organisatie en de uitvoering van haar activiteiten ondersteund door bureaumedewerkers. De totale formatie van het bureau is in de loop van 2021 gegroeid naar 2,7 fte en bestaat uit de volgende medewerkers:

Dhr. Dr. B. Vrijhoef, bestuursvoorzitter en projectleider Handreiking Eerstelijns Herstelzorg;
Mw. Drs. M. Bergsma, organisatorisch manager;
Mw. G. Douma, onderzoeker Handreiking Eerstelijns Herstelzorg (vanaf 15 november 2021);
Dhr. L.Koester, projectmedewerker Handreiking Eerstelijns Herstelzorg (vanaf 1 oktober 2021);
Mw. A. Lanser, administratief medewerker;
Mw. T Pieters, projectmedewerker (tot 1 augustus 2021).
Mw. M. Zandijk, projectmedewerker (vanaf 1 november 2021).

Voor aanvullende informatie, opmerkingen en/of vragen over deze publicatie verzoeken wij u contact op te nemen via: info@kennisnetwerkcv.nl